

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 23 - OKTOBER 2016

[nl](#) [fr](#) [en](#)

LEESZAAL – GEWIJZIGDE UURREGELING

Vanaf november 2016 zal de leeszaal doorlopend open zijn van dinsdag tot vrijdag van 9 tot 16.30 u. Deze nieuwe uurregeling is deze die toegepast wordt bij onze collega's van het Algemeen Rijksarchief 2 in Brussel. Deze (kleine) vermindering van onze wekelijkse openingsuren kadert ook in de toekomstvisie van het Rijksarchief wat betreft de toegankelijkheid van haar leeszaalen. [\[MEER INFO\]](#)

http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3259

CONFERENTIES - WANNEER DE ECONOMIE ONZE GEDACHTENGANG BEPAALT

De twee herfstconferentie in CegeSoma betreffen de economische geschiedenis van België. Op 16 november zal Luis Angel Bernardo y Garcia (ARA) licht werpen op de rol van de Belgische staat in de economische heropleving van België na de Tweede Wereldoorlog, en vooral op de voedselpolitiek. Op 14 december gaat Kristof Smeyers (University College London) in op de economische geschiedenis van België vanaf de Eerste Wereldoorlog vanuit een geheel nieuw uitgangspunt: heeft België na de Eerste Wereldoorlog een heropleving gekend of is haar economie sinds dan blijven aanmodderen? [\[MEER INFO\]](#)

http://www.cegesoma.be/cms/conferences_nl.php?article=3256

ARCHIEVEN – VOOR EEN BETERE KWALITEITSCONTROLE VAN DE GEDIGITALISEERDE COLLECTIES: HET ADOCHS-PROJECT

Op 1 november 2016 lanceert het CegeSoma, in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR), de VUB en de ULB, het project ADOCHS (Auditing Digitalization Outputs in the Cultural Heritage Sector). Dit project is volledig gewijd aan de verbetering van het proces van kwaliteitscontrole van de gedigitaliseerde erfgoedcollecties. Het team heeft de opdracht om, op basis van geschreven en iconografische bronnen, methodologische en technische tools te ontwikkelen om een controle van de kwaliteit van de technische aspecten en van de kwaliteit van de metadata te verzekeren. Anne Chardonnens is belast met dit project in het CegeSoma. [\[MEER INFO\]](#) <http://www.cegesoma.be>

[/cms/index_nl.php?article=3265](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3265)

VERSCIJNT BINNENKORT - EEN NIEUWE UNIEKE BRONNENUITGAVE OVER BEZETTING EN DAGELIJKS LEVEN IN EUROPA TIJDENS WO II

Het project 'Societies under German Occupation – Experiences and Everyday Life in World War II' wil bronnenpublicaties op de markt brengen die de impact van de bezetting op het dagelijks leven voor verschillende lagen van de bevolking, van Noorwegen tot Griekenland, en van Frankrijk tot de Sovjet Unie, tastbaar maken. Deze bronnenuitgave biedt een uniek transnationaal perspectief over een weinig bestudeerd onderwerp. De honderden bronnen van de eerste reeks, gewijd aan de ravitaillering en de voedselschaarste, zijn nu verzameld en becommentarieerd met een oog op een nakende publicatie.

[\[MEER INFO\]](#) http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3262

Leeszaal – Gewijzigde uurregeling

Vanaf **november 2016** zal de leeszaal **doorlopend** open zijn van **dinsdag tot vrijdag van 9 tot 16.30 u**. Deze nieuwe uurregeling is deze die toegepast wordt bij onze collega's van het Algemeen Rijksarchief 2 in Brussel. Deze (kleine) vermindering van onze wekelijkse openingsuren kadert ook in de toekomstvisie van het Rijksarchief wat betreft de toegankelijkheid van haar leeszalen.

Een kwalitatieve dienstverlening die zich moet aanpassen

In een recente nota onderlijnt de Algemeen Rijksarchivaris, Karel Velle, dat het Algemeen Rijksarchief zich bewust is van zijn cruciale rol in de toegankelijkheid van informatie en archieven. Het Rijksarchief probeert al vele jaren een goede dienstverlening te bieden die tegemoet komt aan de specifieke noden.

In de komende maanden zal het Rijksarchief verplicht zijn de publieke dienstverlening aan te passen. Dit is een gevolg van verdere besparingen maar ook van de evolutie van de publieke noden.

Deze reorganisatie zal ook invloed hebben op de openingsuren van de leeszalen en zal de komende weken uitgewerkt worden.

Onze rijke collecties toegankelijk in onze leeszaal

Al onze collecties zijn online beschreven (zie de rubriek [Catalogi](#)). Slechts een aantal zijn online raadpleegbaar: het merendeel van de foto's, de gecensureerde en sluikpers van de Eerste Wereldoorlog, de sluikpers van de Tweede Wereldoorlog, de vlugschriften, de tijdschriften uitgegeven door CegeSoma, een deel van de affiches en enkele archieffondsen (zie de rubriek [Gedigitaliseerde Documenten](#) + de links [Oude Bijdragen](#), [BEG](#), [Berichtenblad](#) en [Newsletter](#) op onze web; de rubriek [Tijdschriften BTNG](#) op de website van de [BTNG](#)).

Het merendeel van onze duizenden interviews, LP's en videotapes, onze 90.000 boeken, 4.000 tijdschriften, 2.500 archieffondsen en 2.700 dagboeken en manuscripten kunnen dus enkel in onze leeszaal geraadpleegd worden. De boeken en tijdschriften hebben vooral betrekking op de politieke en culturele geschiedenis van België en de wereld gedurende de korte 20ste eeuw (1914-1991). De archieven betreffen echter vooral de Belgische geschiedenis van de vooravond van de Tweede Wereldoorlog tot het einde van het conflict, maar ook de herinnering aan 40-45, de Eerste Wereldoorlog, de beleving van de Koude Oorlog, de (de)kolonisatie en de bewegingen voor de rechten van de mens.

[Fabrice Maerten](#)

25 / 10 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Een lezing door Luis Angel Bernardo y Garcia

Le Ventre des Belges. Grandeur et misères d'un petit État nourricier en temps d'occupation et de sortie de guerre (1914-1948)

Op **woensdag 16 november 2016** (14.30 u.) geeft CegeSoma het woord aan **Luis Angel Bernardo y Garcia** (Algemeen Rijksarchief). Hij zal het hebben over de rol van de Belgische staat in de economische heropleving van het naoorlogse België en in het bijzonder over het voedselbeleid.

Op het einde van de Tweede Wereldoorlog (1945-1948) was de voedselschaarste in België, een gevolg van de Duitse bezetting, nog steeds nijpend. Om de voedselbevoorrading en de economische activiteit op peil te houden, ziet de Staat zich genoodzaakt om de nationale economie in de hand te nemen, in strijd met de traditie van de vrije markteconomie van het vooroorlogse België. De opeenvolgende naoorlogse regeringen leggen zich toe op het herstel van de arbeidsmarkt. Net als de verdediging van een "sterke frank" is dit herstel noodzakelijk voor het heropstarten van de economische activiteit, maar ook voor de ordehandhaving en de normalisatie van het politiek leven. Op dit vlak volgt België een ander beleid dan zijn burens.

Om het beleid van de Belgische staat te begrijpen, is het essentieel om het voedselbeleid uit het verleden voor ogen te houden. Deze vragen zullen behandeld worden door Luis Angel Bernardo y Garcia, auteur van een recente doctoraatsverhandeling met betrekking tot de voedselcrisissen in België.

Luis Angel Bernardo y Garcia is werkleider bij het Algemeen Rijksarchief waar hij verantwoordelijk is voor de politieke archieven. Sinds 2015 coördineert hij de overbrenging van de "Afrikaanse archieven" van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. In hetzelfde jaar verdedigde hij aan de Université libre de Bruxelles zijn doctoraatsverhandeling over de diachronische aanpak van de voedselcrisissen in België tijdens bezettingsperiodes, de bevrijding en de onmiddellijke naoorlogse periode.

Het laden van zakken meel in een meelfabriek. Uittreksel ontleend aan de propagandafilm "Où est notre ravitaillement ?" uit 1946 gerealiseerd door Gaston Verhaillien voor de revitailleringafdeling. (Cinémathèque Fédération Wallonie Bruxelles)

Deze conferentie gaat door in de conferentiezaal van het CegeSoma, Luchtvaartsquare, 29, 1070 Brussel en vangt aan om 14.30 u. Deelname is gratis, maar wel graag inschrijving via telefoon: 02/556.92.57 of email : isabelle.delvaux@cegesoma.be

19 / 10 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Het ADOCHS-project – Voor een betere kwaliteitscontrole van de gedigitaliseerde collecties

Op 1 november 2016 lanceert het CegeSoma, in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR), de VUB en de ULB, het **project ADOCHS** (*Auditing Digitalization Outputs in the Cultural Heritage Sector*). Dit project is volledig gewijd aan de verbetering van het proces van kwaliteitscontrole van de gedigitaliseerde erfgoedcollecties. Het team heeft de opdracht om, op basis van geschreven en iconografische bronnen, methodologische en technische tools te ontwikkelen om een controle van de kwaliteit van de technische aspecten en van de kwaliteit van de metadata te verzekeren. [Anne Chardonnes](#) is belast met dit project in het CegeSoma. Voor meer informatie : <http://adochs.be/>

Naar goed doordachte digitaliseringsprojecten in de toekomst

Halfweg de jaren negentig zijn de culturele instellingen het numeriek tijdperk binnengetroten. In België heeft de overheid in 2004 een eerste digitaliseringsplan goedgekeurd dat over tien jaar liep. Dank zij dit plan zijn negen digitaliseringsprojecten gerealiseerd binnen de federale wetenschappelijke instellingen. De website [The Belgian War Press](#) van het CegeSoma is één van de concrete resultaten. In 2014 werd een tweede fase gelanceerd om de instellingen toe te laten het werk van de afgelopen tien jaar verder te zetten. De eerste fase heeft enerzijds de instellingen een zekere expertise bezorgd op het vlak van digitalisering, maar anderzijds werden zij geconfronteerd met talrijke moeilijkheden en de nood aan een aanzienlijke menselijke en financiële investering. De huidige doelstelling bestaat erin de verworven ervaring te benutten om in de toekomst goed doordachte projecten te kunnen opstellen. Met dit doel voor ogen is het project ADOCHS gelanceerd.

Kwaliteitscontrole, een essentiële stap in het digitaliserings proces

Het probleem van kwaliteitscontrole was één van de belangrijkste hindernissen in de eerste digitaliseringsfase. Tal van projecten hebben inderdaad het belang, op menselijk en technisch vlak, van deze essentiële stap in het digitaliseringsproces onderschat. In de meeste gevallen kregen de teams te maken met een gebrek aan methodologische standaardisering en geautomatiseerde werkinstrumenten voor de kwaliteitscontrole. Ze hebben dus vooral manueel gewerkt, zonder procedure aangepast aan hun specifieke noden. Voor de integriteit en de uniformiteit van de gegevens en bestanden, en ook hun bewaring op lange termijn, is de kwaliteitscontrole een essentieel element in elke stap van het digitaliseringsproces. Dit geldt zowel voor de intern als de extern gerealiseerde projecten.

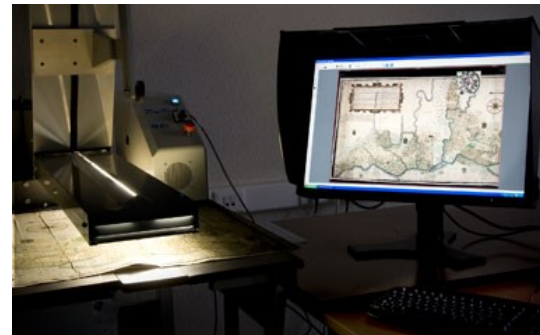

Foto ARA.

Een betere toegang tot de collecties

Door de kwaliteitscontrole te verbeteren beoogt dit project niet alleen het volledige digitaliseringsproces te versnellen, maar ook de kosten te reduceren en de kwaliteit van de gegevens te verbeteren van toekomstige digitaliseringsprojecten. De federale wetenschappelijke instellingen zullen er de belangrijkste begunstigen van zijn, maar dit onderzoek wil ook tegemoet komen aan een grotere nood bij alle erfgoedinstellingen in België en het buitenland. Overigens zal ook het brede publiek voordeel hebben bij een betere toegankelijkheid van de collecties dank zij de optimalisering van de verstrekte metadata en van digitale beelden van een hogere kwaliteit.

Een dubbele aanpak

Het project stelt een dubbele aanpak voorop. De eerste wil de aandacht vestigen op de methodologische aspecten door richtlijnen op te stellen voor de verwerking van erfgoedcollecties. De tweede benadering moet toelaten om de technische instrumenten te ontwikkelen voor het automatiseren van de taken verbonden aan de kwaliteitscontrole of een ondersteuning bieden bij de manuele controle. Er zal worden rekening gehouden met zowel de technische aspecten (resolutie van het beeld – juistheid van de formaten van de bestanden) als met de metadata (beschrijving van de collecties, compatibiliteit met de HTML formaten, enz.). Het team zal hoofdzakelijk werken op basis van twee case studies: de gedigitaliseerde kranten van de Koninklijke Bibliotheek van België en de fotocollecties van het CegeSoma.

Projectverantwoordelijke : [Florence Gillet](#)

Projectmedewerkster : [Anne Chardonnes](#)

27 / 10 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Verschijnt binnenkort - Een nieuwe unieke bronnenuitgave over bezetting en dagelijks leven in Europa tijdens WO II

Het project '[Societies under German Occupation – Experiences and Everyday Life in World War II](#)' wil bronnenpublicaties op de markt brengen die de impact van de bezetting op het dagelijks leven voor verschillende lagen van de bevolking, van Noorwegen tot Griekenland, en van Frankrijk tot de Sovjet Unie, tastbaar maken. Deze bronnenuitgave biedt een uniek transnationaal perspectief over een weinig bestudeerd onderwerp. De honderden bronnen van de eerste reeks, gewijd aan de ravitaillering en de voedselschaarste, zijn nu verzameld en becommentarieerd met een oog op een nakende publicatie.

Een multinationaal team

Het project is een initiatief van prof Haslinger (*Herder-Institut-Marburg*) en prof. Tönsmeier (*Bergische Universität Wuppertal*). Zij zochten specialisten aan uit de verschillende Europese landen die tussen 1939 en 1945 door Duitsland ingelijfd of bezet zijn geweest om de relevante bronnen te verzamelen, te becommentariëren en te contextualiseren voor een internationaal publiek. Voor België is het CegeSoma de projectpartner. Dirk Luyten is met het onderzoek belast.

Zoeken naar bronnen

De collectie van het CegeSoma is goed vertegenwoordigd in het Belgische corpus, maar ook de andere depots van het Rijksarchief leveren interessant materiaal (archieven van administraties, bedrijfsarchief, verhandelingen van sociaal assistenten), net zoals de thema-archieven in Vlaanderen en Wallonië. De uitdaging bestaat erin om enerzijds verschillende aspecten van het dagelijks leven transversaal Europees te documenteren en anderzijds verschillende lagen van de bevolking aan bod te laten komen. Zo zijn er voor België bijvoorbeeld bronnen over kunstenaars. Het perspectief is bottom-up, wat het vinden van adequaat materiaal niet altijd makkelijk maakt.

Een eerste volume over 'Supply and shortage'

De bronnen worden samengebracht in een chronologisch opgebouwd corpus. Het corpus van het eerste thema 'Supply and shortage' is bijna gefinaliseerd en telt meer dan 1800 pagina's. De uitgave zal gebeuren door een internationale uitgever, in het Engels. Elke bron wordt kort becommentarieerd en gesitueerd zodat hij door een internationaal lezerspubliek kan worden gebruikt. Een inleiding kadert de globale problematiek.

De bronnenuitgave is uniek: heel bezet Europa wordt bestreken en er wordt een globaal perspectief geboden op de impact van de bezetting op de Europese samenlevingen. Zo wordt vergelijking mogelijk. Tekorten zijn een wezenlijk kenmerk van de bezetting, maar de concrete impact en de manier waarop de bezette samenlevingen erop reageren verschilt.

Voor de onderzoekers in de verschillende landen worden de lacunes in de historiografie duidelijk. Zo is voor België bijvoorbeeld de geschiedenis van de landbouw nog grotendeels een blinde vlek.

Andere bronnenuitgaven

Om andere aspecten in kaart te kunnen brengen, zoals arbeid hebben de initiatiefnemers met de steun van de partners een dossier ingediend voor verdere financiering.

Wie meer wil weten kan de [nieuwe projectwebsite Societies under German Occupation – Experiences and Everyday Life in World War II](#) raadplegen.

Dirk Luyten

27 / 10 / 2016

Jonge vrouw koopt brood op zwarte markt. België, 1943. (CegeSoma, nr 28437)